

Štandardný Eurobarometer 80

VEREJNÁ MIENKA V EURÓPSKEJ ÚNII
Jeseň 2013

NÁRODNÁ SPRÁVA

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Tento výskum bol objednaný a koordinovaný Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre komunikáciu.

Táto správa bola vypracovaná pre Zastúpenie Európskej komisie v Slovenskej republike.

Tento dokument nereprezentuje stanovisko Európskej komisie.
Interpretácie a názory obsiahnuté v tejto správe reprezentujú výlučne pohľad autora.

Štandardný Eurobarometer 80 / Jeseň 2013 – TNS Opinion & Social

Obsah

Úvod	2
1. Spokojnosť so súčasnou situáciou a očakávania do budúcnosti	3
2. Dôvera k inštitúciám	4
3. Čo Európska únia pre občanov znamená a aký je jej imidž	5
4. Akú Európsku úniu chcú občania	6
5. Najväčšie problémy a smerovanie Európskej únie a Slovenska	7
6. Čo Európska únia robí v čase krízy	8
7. Demokracia a hlas občana doma a v EÚ	8
8. Európska únia a globalizácia	9
9. Budúcnosť Európskej únie	9
Záver	9

Úvod

Prieskum verejnej mienky Eurobarometer sa v členských krajinách Európskej únie organizuje od roku 1973. Dvakrát ročne sa realizuje tzv. štandardný Eurobarometer, ktorý sa týka širokého spektra otázok súvisiacich s európskou integráciou. Okrem neho sa realizujú aj špeciálne Eurobarometre, venujúce sa špecifickým témam a tzv. flešové Eurobarometre, ktoré sa venujú vysoko aktuálnym témam európskeho integračného procesu.

Štandardný Eurobarometer č. 80 bol devätnásty v poradí od vstupu Slovenska do Európskej únie. Odpovede respondentov na otázky v prieskume Eurobarometer č. 80 mohli byť ovplyvnené takými udalosťami ako pretrvávajúca svetová finančná a hospodárska kríza a jej dopady na európsku a najmä na slovenskú ekonomiku a tiež pretrvávajúce finančné problémy niektorých krajín eurozóny.

Zber dát v rámci dvadsiatich ôsmich členských krajín Európskej únie, piatich kandidátskych krajín (Čierna Hora, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Srbsko, Island a Turecko) a v Tureckej komunite na Cypre sa realizoval v období od 2. do 17. novembra 2013. Zabezpečovalo ho konzorcium TNS Opinion & Social pozostávajúce z firiem TNS plc a TNS opinion. Prieskum sa realizoval na reprezentatívnych vzorkách obyvateľov starších ako 15 rokov. Na Slovensku prieskum uskutočnila spoločnosť TNS Slovakia na vzorke 1 000 respondentov.

V texte a grafoch sú použité nasledujúce skratky:

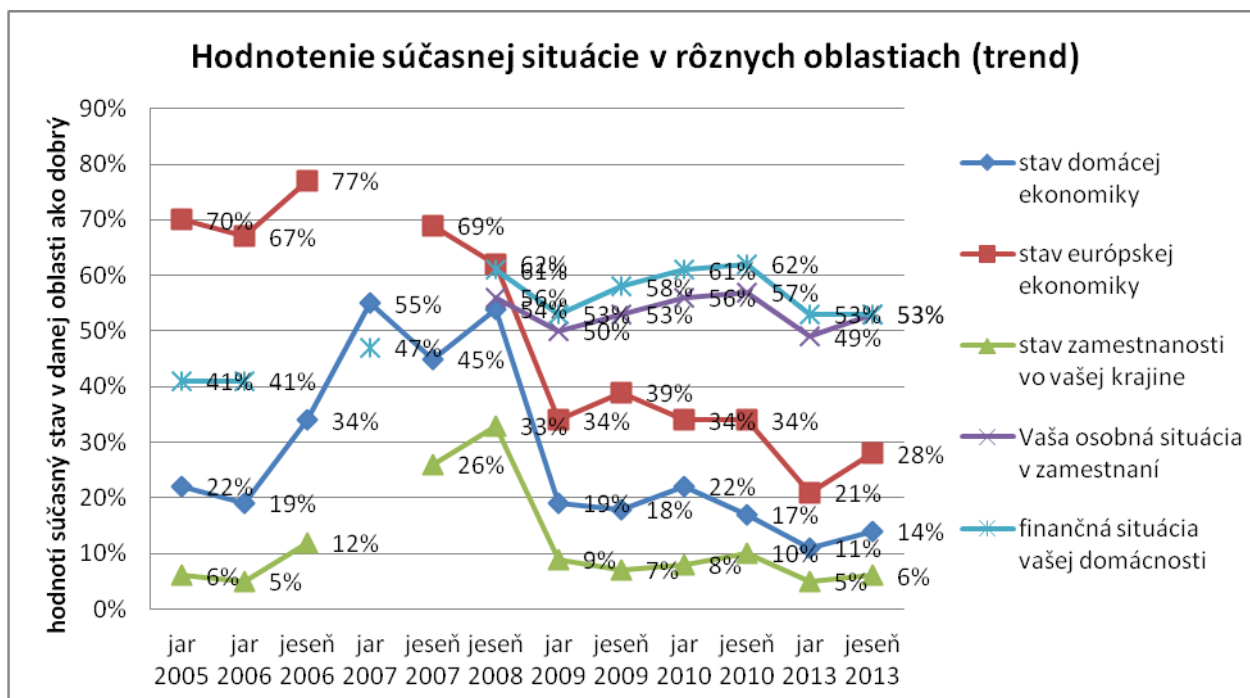
SR	Slovenská republika
EÚ	Európska únia
EÚ28	označuje skupinu 28 krajín, ktoré boli v čase realizácie prieskumu členskými krajinami Európskej únie
EK	Európska komisia
EP	Európsky parlament
ECB	Európska centrálna banka
MMF	Medzinárodný menový fond
G20	skupina dvadsiatich ekonomicky najsilnejších krajín na svete

1. Spokojnosť so súčasnou situáciou a očakávania do budúcnosti

Kým slovenskí občania hodnotia stav domácej aj európskej ekonomiky, ako aj stav zamestnanosti vo svojej vlastnej krajine ako prevažne zlý, väčšina z nich vníma svoju finančnú situáciu ako aj osobnú situáciu v zamestnaní ako prevažne dobrú. Najväčšia skupina občanov SR neočakáva v týchto oblastiach v najbližšom období podstatnú zmenu.

Slováci sú menej spokojní so životom, ktorý vedú, než je priemer 28 členských krajín EÚ. Veľmi spokojných alebo skôr spokojných je 65% slovenských respondentov, nie veľmi spokojných a vôbec nie spokojných je 35%. V EÚ28 je so svojim životom spokojných 75% občanov. V porovnaní s prieskumom Eurobarometer, ktorý sa uskutočnil na jeseň 2009, teda 4 roky pred súčasným prieskumom, klesla spokojnosť Slovákov so svojim životom o 7 percentuálnych bodov. Od predchádzajúceho prieskumu, ktorý sa uskutočnil na jar 2013, klesla spokojnosť o 3 percentuálne body.

Stav slovenskej ekonomiky považuje za veľmi dobrý alebo skôr dobrý iba 14% slovenských respondentov, kým v celoeurópskom priemere stav ekonomiky vo svojej krajine považuje za dobrý viac ako dvojnásobok, teda 31% respondentov. V porovnaní s jeseňou 2010 počet slovenských občanov, ktorí stav domácej ekonomiky považujú za dobrý klesol iba mierne o 3 percentuálne body. V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom z jari 2013 dokonca stúpol o 3 percentuálne body. Stav európskej ekonomiky považuje za dobrý 28% respondentov na Slovensku, čo je na úrovni priemeru 28 členských krajín EÚ. V porovnaní s jeseňou 2010 však aj v tomto prípade došlo k poklesu a to o 6 percentuálnych bodov. V porovnaní s jarou 2013 však počet Slovákov, ktorí stav európskej ekonomiky považujú za dobrý, stúpol o 7 percentuálnych bodov.

Osobnú situáciu týkajúcu sa zamestnania hodnotí ako dobrú 57% Slovákov, čo je tiež na úrovni priemeru EÚ28. Aj v tomto prípade došlo v porovnaní s rokom 2010 iba k miernemu poklesu o 3 percentuálne body. V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom však došlo k nárastu o 4 percentuálne body. Väčšina slovenských občanov (53%) hodnotí ako dobrú aj finančnú situáciu svojej domácnosti, je to však o 10 percentuálnych bodov menej ako je európsky priemer a o 9 percentuálnych bodov menej ako v roku 2010 (žiadna zmena v porovnaní s jarou 2013). Oveľa kritickejšie hodnotia Slováci stav zamestnanosti vo svojej krajine. Ako dobrý ho hodnotilo iba 6% respondentov čo je o 14 percentuálnych bodov menej ako v EÚ28 a o 4 percentuálne body menej ako v roku 2010 (o 1 percentuálny bod viac ako predchádzajúcim prieskume).

Väčšina (59%) slovenských respondentov očakáva, že nasledujúcich 12 mesiacov bude rovnakých, čo sa týka ich života celkovo (57% v EÚ28) a tiež čo sa týka finančnej situácie ich domácnosti (59% v EÚ28). Väčšina Slovákov (58%) tiež nepredpokladá žiadnu zmenu ich osobnej situácie v zamestnaní (62% v EÚ28). Tesná väčšina (51%) slovenských respondentov neočakáva ani zmenu ekonomickej situácie v Európskej únii (43% v EÚ28).

Pokiaľ však ide o ekonomickú situáciu v ich vlastnej krajine, žiadnu zmenu neočakáva 47% slovenských respondentov a zmenu k horšiemu očakáva 33% respondentov (v EÚ28 45%, resp. 30%). Pokiaľ ide o možnosti zamestnania na Slovensku, žiadnu zmenu neočakáva 42% slovenských respondentov a zmenu k horšiemu očakáva 38% respondentov (v EÚ28 41%, resp. 35%).

2. Dôvera k inštitúciám

Slováci majú tradične nižšiu dôveru k národným inštitúciám ako k inštitúciám Európskej únie. V prípade európskych inštitúcií je naopak ich dôvera tradične vyššia ako je európsky priemer. Národnej vláde dôveruje iba 29% občanov SR (23% občanov EÚ28), národnému parlamentu dôveruje 28% slovenských občanov (25% občanov EÚ28) a Európskej únii dôveruje 47% Slovákov (31% v EÚ28). Zhruba rovnako veľká je však aj skupina tých Slovákov, ktorí EÚ nedôverujú (49%). V EÚ28 nedôveruje Európskej únii dokonca až 58% občanov. Možno trochu paradoxne väčšiu dôveru ako k samotnej Európskej únii majú slovenskí občania k jej inštitúciám. Európskemu parlamentu (EP) dôveruje 56% Slovákov (a iba 39% občanov EÚ28), Európskej centrálnej banke (ECB) dôveruje 55% slovenských občanov (a iba 34% občanov EÚ28) a Európskej komisii (EK) dôveruje 51% občanov SR (a iba 35% občanov EÚ28).

Pokles dôvery nastal v období od jesene 2010 do jari 2013. Dôvera k národnej vláde v tomto období klesla o 8 percentuálnych bodov a dôvera k národnému parlamentu o 9 percentuálnych bodov, dôvera k Európskej únii klesla až o 26 percentuálnych bodov, dôvera k EK klesla o 15 percentuálnych bodov, dôvera k EP klesla o 22 percentuálnych bodov a dôvera k ECB klesla o 18 percentuálnych bodov.

V období od jari do jesene 2013 sa pokles dôvery k týmto inštitúciám zastavil a dôvera k ECB dokonca vzrástla o 5 percentuálnych bodov. Dôvera k EP a EK bola na jeseň 2013 nižšia ako na jar 2004, teda tesne pred vstupom SR do EÚ. Iba dôvera k ECB bola na jeseň 2013 vyššia ako pred vstupom do EÚ, ale nižšia ako na jeseň 2008 pred prijatím eura. Klesajúca dôvera k EÚ a jej inštitúciám je zrejme odrazom nenaplnených očakávaní slovenských občanov, že EÚ im prinesie väčšiu prosperitu a zvýšenie životnej úrovne.

3. Čo Európska únia pre občanov znamená a aký je jej imidž

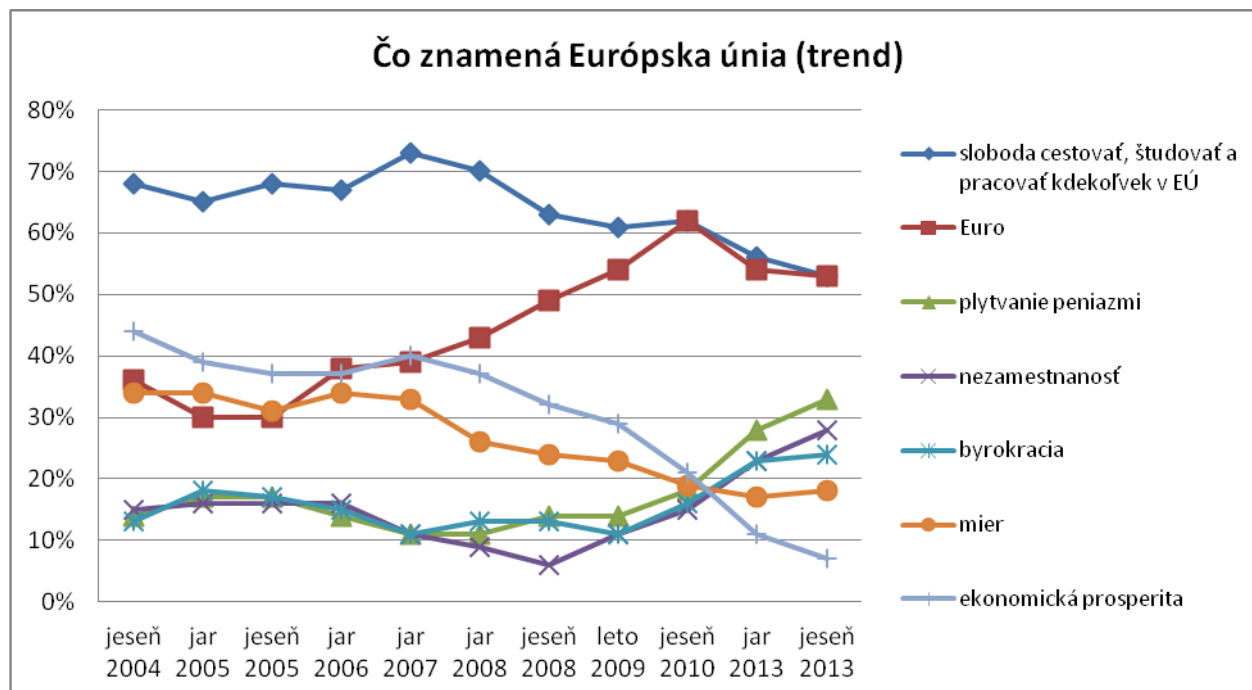
Európska únia pre väčšinu Slovákov znamená euro (53%) a slobodu cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ (53%). Pre 33% slovenských občanov EÚ znamená plytvanie peniazmi, pre 28% nezamestnanosť, pre 24% byrokráciu, pre 22% silnejšie slovo vo svete, ale pre rovnaké percento aj zvýšenú kriminalitu a pre 18% slovenských občanov únia znamená mier.

V celoeurópskom priemere je na prvom mieste sloboda cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ, ale iba pre 43% občanov EÚ28. Na druhom mieste je euro (32%). Pre 27% občanov EÚ28 EÚ v prvom rade znamená plytvanie peniazmi, pre 25% mier, pre 24% byrokráciu a pre 19% demokraciu.

Od prieskumu uskutočneného na jeseň 2010 sa pohľad Slovákov na EÚ zmenil. Počet občanov, pre ktorých EÚ znamená euro a tiež slobodu cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ klesol o 9 percentuálnych bodov. O 8 percentuálnych bodov klesol počet občanov SR, ktorých únia znamená „silnejšie slovo“ vo svete. Z 26% na 13% klesol počet slovenských občanov pre ktorých EÚ znamená demokraciu. Z 21% na 7% klesol počet Slovákov, pre ktorých EÚ znamená ekonomickú prosperitu.

Naopak, o 8 percentuálnych bodov vzrástol počet Slovákov pre ktorých únia znamená byrokráciu, o 13 percentuálnych bodov vzrástol počet občanov, pre ktorých EÚ znamená nezamestnanosť, o 15 percentuálnych bodov vzrástol počet Slovákov pre ktorých únia znamená plytvanie peniazmi.

Najmä výrazný pokles počtu Slovákov, pre ktorých EÚ znamená ekonomickú prosperitu naznačuje, že za poklesom dôvery slovenských občanov k únii a jej inštitúciám sú nenaplnené očakávania podstatného zvýšenia životnej úrovne.

Slováci sa z práv, ktoré im vyplývajú z občianstva Európskej únie, najviac zaujímajú o prácu v inej krajine EÚ (49%, v EÚ28 35%) a o život v inej krajine EÚ (46%, v EÚ28 32%). Na treťom mieste je získanie lekárskej pomoci v inej krajine EÚ (38%, v EÚ28 34%).

V súlade s týmito odpoveďami je aj to, že slovenskí respondenti ako jeden z dvoch najpozitívnejších výsledkov európskej integrácie označili voľný pohyb ľudí, tovaru a služieb v EÚ (75%, v EÚ28 57%). Na druhé miesto Slováci zaradili euro (47%), na tretie miesto sa dostal mier medzi členskými štátmi EÚ (40%). V celoeurópskom priemere bolo poradie opačné. Mier medzi členskými štátmi EÚ zaradili občania EÚ28 na druhé (53%) a euro na tretie miesto (25%). Na štvrté miesto respondenti zo SR aj EÚ28 zaradili študentské výmenné programy ako ERASMUS (25%, resp. 23%).

Napriek tomu, že Slováci sú v rámci EÚ tradične nadpriemerne proeurópski, 34% slovenských respondentov sa vyjadrilo, že sa cítia byť iba občanmi Slovenska, 58% respondentov sa považuje v prvom rade za občanov Slovenska a až potom za európskych občanov, 6% respondentov sa považuje v prvom rade za občanov EÚ a až potom za občanov SR a iba 2% sa cítia byť iba európskymi občanmi.

Pre najväčšiu skupinu občanov (41% v SR, 39% v EÚ28) má Európska únia neutrálny imidž. Pre 31% občanov na Slovensku aj v celoeurópskom priemere má EÚ pozitívny imidž a pre 28% Slovákov aj Európanov má únia negatívny imidž. Z hľadiska trendov v posledných rokoch došlo k výraznému poklesu pozitívneho imidžu EÚ, keďže na jar 2007 bol obraz Európskej únie pozitívny v očiach 58% slovenských občanov.

4. Akú Európsku úniu chcú občania

Výrazná väčšina občanov Slovenskej republiky (78%) súhlasí s existenciou Európskej hospodárskej a menovej únie s jednotnou menou – Eurom. V celoeurópskom priemere má Európska hospodárska a menová únia s jednotnou menou – Eurom podporu iba tesne nadpolovičnej väčšiny občanov (52%). Na Slovensku má výraznú podporu aj vytvorenie spoločnej zahraničnej politiky 28 členských štátov EÚ (76%) a spoločnej obrannej a bezpečnostnej politiky členských štátov EÚ (85%), čo je viac ako v EÚ28 (63%, resp. 73%). Dvojtretinová väčšina (67%) Slovákov súhlasí aj s tým aby európske politické strany pri budúcich voľbách do Európskeho parlamentu predstavili svojho kandidáta na post predsedu Európskej komisie. V celoeurópskom priemere sa s touto predstavou stotožňuje 57% občanov. Tieto čísla potvrdzujú tradične silnú podporu slovenských občanov pre procesy európskej integrácie.

Napriek tomu, že Slovensko bolo dlhé roky jednou z krajín, ktorej občania boli v rámci EÚ najväčšími podporovateľmi ďalšieho rozširovania únie, na jeseň 2013 podporovala ďalšie rozšírenie EÚ o nové krajiny v budúcich rokoch iba najtesnejšia väčšina (51%) obyvateľov. V celoeurópskom priemere bola naopak tesná väčšina (52%) občanov proti ďalšiemu rozširovaniu EÚ a rozširovanie únie podporovalo iba 37% občanov EÚ28. Od jesene 2010 klesla na Slovensku podpora ďalšiemu rozširovaniu EÚ o 17 percentuálnych bodov. Dôvodom takéhoto poklesu je zrejme tiež hospodárska kríza a problémy niektorých súčasných krajín EÚ a eurozóny.

Pokiaľ ide o nastavenie hlavných cieľov EÚ, najväčšia skupina slovenských respondentov (27%) si myslí, že pre európske inštitúcie a európskych politikov je hlavným cieľom rozvíjať ekonomiku EÚ a zrýchľovať jej rast. Súčasne si najväčšia skupina respondentov (37%) na Slovensku myslí, že hlavným cieľom by malo byť zlepšenie životnej úrovne všetkých občanov EÚ.

5. Najväčšie problémy a smerovanie Európskej únie a Slovenska

Podľa slovenských občanov je najväčším problémom v ich krajine nezamestnanosť. Myslí si to 61% slovenských respondentov. V EÚ28 považuje nezamestnanosť za najväčší problém 49% respondentov. Druhým najväčším problémom je ekonomická situácia. Myslí si to 34% slovenských respondentov a 33% respondentov z EÚ. Tretím najväčším problémom sú podľa Slovákov rastúce ceny resp. inflácia. Myslí si to 32% respondentov na Slovensku a 20% respondentov v EÚ28.

V porovnaní s jeseňou 2010 vzrástol počet Slovákov, ktorí za najväčší problém svojej krajiny považujú nezamestnanosť o 6 percentuálnych bodov, a tých ktorí za najväčší problém považujú rastúce ceny/infláciu tiež o 6 percentuálnych bodov. Naopak klesol počet Slovákov, ktorí za najväčší problém považujú ekonomickú situáciu a to až o 9 percentuálnych bodov. Až o 11 percentuálnych bodov klesol počet respondentov, ktorí za najväčší problém Slovenska považujú kriminalitu.

Odlišne hodnotia slovenskí občania najväčšie problémy ktorým musia čeliť oni osobne. Na prvom mieste sú rastúce ceny resp. inflácia, ktoré za osobný problém považuje 60% respondentov, kým v EÚ28 je to iba 40% respondentov. Na druhom mieste je finančná situácia domácnosti, ktorú za najväčší problém považuje 22% respondentov (16% v EÚ28). Na ďalších miestach sú s malými rozstupmi zdravotné a sociálne zabezpečenie (18% v SR, 15% v EÚ28), ekonomická situácia v ich krajine (17% v SR aj v EÚ28) a nezamestnanosť (16% v SR a 20% v EÚ28). V porovnaní s jeseňou 2010 vzrástol počet Slovákov, ktorí za najväčší osobný problém považujú rastúce ceny resp. infláciu o 9 percentuálnych bodov.

Za najväčší problém ktorému čelí Európska únia považujú Slováci ekonomickú situáciu (46% v SR, 45% v EÚ28), nezamestnanosť (36% v SR aj v EÚ28) a stav verejných financií členských krajín (34% v SR, 26% v EÚ28). V porovnaní s jeseňou 2010 počet Slovákov, ktorí za najväčší problém ktorému čelí EÚ považujú ekonomickú situáciu klesol o 6 percentuálnych bodov, naopak stúpol počet slovenských občanov, ktorí za najväčší problém EÚ považujú nezamestnanosť (o 11 percentuálnych bodov) a stav verejných financií členských štátov (o 9 percentuálnych bodov).

Väčšina občanov SR ako aj občanov EÚ28 (56%) má pocit, že veci v ich krajine idú nesprávnym smerom. Iba 23% respondentov na Slovensku a 26% respondentov v EÚ28 si myslí, že veci v ich krajine idú správnym smerom. O niečo pozitívnejšie hodnotia Slováci smerovanie Európskej únie. 35% slovenských respondentov si myslí, že veci v EÚ idú správnym smerom, kým v EÚ28 si to myslí iba 26% respondentov. Výrazne viac slovenských občanov si však myslí, že aj v EÚ idú veci nesprávnym smerom (44%). V EÚ28 tento názor zastáva 47% občanov. V porovnaní s prieskumom uskutočneným na jeseň 2010 stúpol počet slovenských respondentov, ktorí odpovedali, že na Slovensku idú veci nesprávnym smerom, o 9 percentuálnych bodov a počet respondentov, ktorí odpovedali, že veci v EÚ idú nesprávnym smerom stúpol až o 14 percentuálnych bodov.

6. Čo Európska únia robí v čase krízy

Na otázku, ktorý z vymedzeného okruhu aktérov je najviac schopný prijať efektívne opatrenia proti následkom finančnej a hospodárskej krízy najviac (27%) slovenských respondentov uviedlo G20 (20 najbohatších krajín sveta). Na druhom mieste bola Európska únia (26%) na treťom Medzinárodný menový fond (MMF) (13%) a na štvrtom slovenská vláda (11%). V EÚ28 respondenti na prvé miesto dali Európsku úniu a svoju národnú vládu (po 22%), po nich nasledovali MMF (13%) a G20 (12%). V porovnaní s prieskumom uskutočneným na jeseň 2010 stúpol počet slovenských respondentov, ktorí svoju dôveru a očakávania vložili do G20 o 3 percentuálne body a počet tých, ktorí v tomto smere verili Európskej únii klesol o 6 percentuálnych bodov.

Väčšina (59%) slovenských občanov si myslí, že EÚ vytvára podmienky na tvorbu väčšieho počtu pracovných miest v Európe. V EÚ28 si naopak väčšina (52%) nemyslí, že EÚ takéto podmienky vytvára. Taktiež väčšina (53%) občanov SR si myslí, že EÚ uľahčuje podnikanie v Európe. V EÚ28 sa k takémuto názoru prikláňa 62% občanov. Väčšina občanov SR (59%) aj EÚ28 (55%) si myslí, že EÚ pomáha riešiť globálne hrozby a výzvy, a tiež že EÚ pomáha chrániť svojich občanov (64% v SR, 54% v EÚ28).

Na druhej strane až 75% respondentov na Slovensku (71% v EÚ28) nesúhlasí s výrokom „vďaka EÚ sú náklady na život v Európe nižšie“. Väčšina (55%) slovenských respondentov tiež nesúhlasila s výrokom „vďaka EÚ je kvalita života v Európe vyššia“. V EÚ28 nesúhlas s týmto výrokom vyjadrilo 49% respondentov.

Až 81% občanov SR (74% občanov EÚ28) si myslí, že EÚ vytvára príliš veľa byrokracie. 76% Slovákov si myslí, že EÚ je zodpovedná za úsporné opatrenia v Európe, pričom v celoeurópskom priemere sa k tomuto názoru prikláňa 63% občanov.

54% respondentov v SR aj EÚ28 si myslí, že z dlhodobého hľadiska bude EÚ vďaka kríze silnejšia. Ale o tom, že EÚ vyjde z krízy spravodlivejšia je presvedčených iba 41% slovenských občanov. V rámci EÚ28 je to ešte menej, iba 37%. Presná polovica Slovákov si myslí, že EÚ sa stará o to, aby finančný sektor platil svoj spravodlivý diel, v celoeurópskom priemere si naopak rovná polovice nemyslí, že EÚ takýto výsledok dosiahla.

Napriek tomu, že Európska únia vynakladá značné úsilie a finančné prostriedky na to, aby európskym občanom sprostredkovala svoje zámery a aktivity, 85% Slovákov a 81% občanov EÚ28 si myslí, že EÚ potrebuje jasnejšie posolstvo.

7. Demokracia a hlas občana doma a v EÚ

S fungovaním demokracie vo vlastnej krajine je spokojných iba 29% občanov SR, až 69% je nespokojných. V EÚ28 je s fungovaním demokracie vo vlastnej krajine spokojných 46% a nespokojných 52% občanov. S fungovaním demokracie v EÚ je spokojných 42% slovenských občanov, čo je na úrovni európskeho priemeru (43%). Nespokojných s fungovaním demokracie v EÚ je 52% Slovákov a 46% občanov EÚ28. Z pohľadu dlhodobějších trendov však môžeme pozorovať, že po období rastu spokojnosti s fungovaním demokracie v EÚ od jesene 2004 do jesene 2009 z 41% až na 61%, došlo za posledné štyri roky k poklesu spokojnosti o 19 percentuálnych bodov v podstate na rovnakú úroveň aká bola pár mesiacov po vstupe Slovenska do únie.

V súlade s odpoveďami na otázku ako funguje demokracia v ich krajine a v EÚ sú aj odpovede na to, či si občania myslia, že ich hlas má váhu v ich krajine alebo v EÚ. To že ich hlas má váhu vo vlastnej krajine si myslí iba 27% Slovákov a 29% občanov EÚ28. To že ich hlas má váhu v EÚ si myslí 45% občanov SR a 47% občanov EÚ28. Väčšina Slovákov (54%) si však nemyslí, že ich hlas má váhu v Európskej únii. V celoeurópskom priemere je to presná polovica občanov. Väčšina respondentov (58% v SR, 53% v EÚ28) tiež nesúhlasila s výrokom „záujmy našej krajiny sú v EÚ dostatočne brané do úvahy“. Pritom na jeseň 2010 s týmto výrokom súhlasilo 45% slovenských respondentov a nesúhlasilo 47% respondentov a na jeseň 2009 s týmto tvrdením súhlasilo dokonca až 63% respondentov a nesúhlasilo iba 32%.

8. Európska únia a globalizácia

Iba 29% slovenských respondentov súhlasilo s tvrdením, že naša krajina sa sama dokáže vyrovnáť s negatívnymi vplyvmi globalizácie. V EÚ28 s tvrdením, že ich krajina sa sama dokáže vyrovnáť s negatívnymi vplyvmi globalizácie súhlasilo 22% respondentov. 46% respondentov na Slovensku súhlasilo s tým, že EÚ pomáha chrániť európskych občanov pred negatívnymi vplyvmi globalizácie. Nesúhlasilo 45% respondentov. V celoeurópskom priemere súhlasilo 42% respondentov. A rovná polovica slovenských respondentov súhlasila s výrokom, že „EÚ umožňuje európskym občanom čerpať viac výhod z pozitívnych vplyvov globalizácie“. V EÚ28 s týmto výrokom súhlasilo 46% respondentov.

9. Budúcnosť Európskej únie

Slovenskí občania sú prevažne optimistickí ohľadne budúcnosti Európskej únie. Optimisticky na budúcnosť EÚ hľadí 57% slovenských respondentov (51% v EÚ28). V porovnaní s prieskumom uskutočneným na jeseň 2010 však počet Slovákov, ktorí na budúcnosť EÚ hľadia optimisticky klesol o 16 percentuálnych bodov.

Väčšina občanov Slovenskej republiky aj občanov Európskej únie vidí budúcnosť svojej krajiny v Európskej únii. S tvrdením „Slovensko by dokázalo lepšie čeliť budúcnosti mimo EÚ“ súhlasilo iba 35% slovenských a 33% európskych respondentov. Nesúhlas vyjadriло 56% respondentov ako na Slovensku, tak aj celoeurópskom priemere. Väčšina (51%) slovenských respondentov dokonca súhlasila s výrokom „EÚ by sa mala ďalej rozvíjať do federácie národných štátov“. V EÚ28 sa týmto výrokom stotožnilo iba 45% respondentov. Nesúhlasila tretina (33% v SR, 35% v EÚ28).

Záver

Celková spokojnosť Slovákov so svojim životom po dlhšom období stability (jeseň 2006 – jeseň 2009) klesá. Od jesene 2009 do jesene 2013 klesol počet slovenských občanov, ktorí sú spokojní so životom, ktorý vedú o 7 percentuálnych bodov a rovnako stúpol počet občanov, ktorí so svojim životom nie sú spokojní.

Výrazná väčšina slovenských občanov hodnotí ako zlý stav slovenskej aj európskej ekonomiky ako aj stav zamestnanosti na Slovensku. Naopak, pokiaľ ide o hodnotenie ich osobnej situácie v zamestnaní a finančnej situácie ich domácností, mierne nadpolovičná väčšina ju hodnotí ako dobrú.

Po období prudkého prepadu pozitívneho hodnotenia stavu slovenskej (od jesene 2008) a európskej (od jesene 2007) ekonomiky v období do jari 2009 a ďalšieho postupného poklesu pozitívneho hodnotenia stavu domácej a európskej ekonomiky až do jari 2013, došlo v období od jari do jesene 2013 k miernemu nárastu pozitívneho hodnotenia stavu slovenskej a výraznejšiemu nárastu pozitívneho hodnotenia stavu európskej ekonomiky. Hodnotenie stavu zamestnanosti na Slovensku sa však od jari 2013 nezmenilo a v podstate od jari 2009 ostáva zhruba na tej istej úrovni.

Dôvera k domácim inštitúciám (národnej vláde a národnému parlamentu) je na Slovensku výrazne nižšia, ako dôvera k európskym inštitúciám (Európskej komisii, Európskemu parlamentu a Európskej centrálnej banke) a k Európskej únii samotnej. Ale zatiaľ čo európskym inštitúciám (EK, EP a ECB) dôveruje mierne nadpolovičná väčšina Slovákov, EÚ dôveruje iba 47% a nedôveruje až 49% slovenských občanov. Po výraznom prepade dôvery slovenských občanov k európskym inštitúciám v období od jesene 2010 do jari 2013 došlo k stabilizácii a v prípade ECB k miernemu nárastu dôvery.

Pre Slovákov Európska únia znamená predovšetkým slobodu cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ a tiež spoločnú menu euro. V porovnaní s jarom 2013 však v oboch prípadoch došlo k miernemu a v porovnaní s jeseňou 2010 výraznejšiemu poklesu preferovania týchto významov EÚ. Naopak od jari 2013 a ešte výraznejšie od jesene 2010 rástol počet slovenských občanov, pre ktorých EÚ znamená najmä byrokráciu, nezamestnanosť a plytvanie peniazmi. Dlhodobo (od jari 2007) a výrazne klesá počet Slovákov, pre ktorých EÚ znamená ekonomickú prosperitu a tento pokles sa nezastavil ani v období od jari do jesene 2013.

Adekvátne týmto výsledkom sa zhoršuje imidž Európskej únie. Na jar 2007 mala EÚ pozitívny imidž v očiach 58% Slovákov a negatívny iba v očiach 8% Slovákov. Na jeseň 2013 mala EÚ pozitívny imidž v očiach 31% slovenských občanov a negatívny v očiach 28% slovenských občanov.

Výrazná väčšina (viac ako tri štvrtiny) slovenských občanov súhlasí s existenciou európskej hospodárskej a menovej únie so spoločnou menou euro, podporuje spoločnú zahraničnú politiku členských štátov EÚ a je za spoločnú obrannú a bezpečnostnú politiku členských štátov EÚ. Dvojtretinová väčšina je aj za to, aby európske politické strany pri budúcich voľbách do EP predstavili svojho kandidáta na post predsedu EK. Ale iba tesne nadpolovičná väčšina Slovákov súhlasí s ďalším rozšírením EÚ o nové krajiny v budúcich rokoch. Slovensko pritom v minulosti bolo jednou z krajín s najvyššou podporou obyvateľstva ďalšiemu rozširovaniu EÚ.

Za najväčší problém, ktorému musí Slovenská republika v súčasnosti čeliť, považujú jej občania nezamestnanosť. Tento problém výrazne dominuje nad ostatnými problémami a občania SR ho vnímajú oveľa výraznejšie než občania EÚ28. Ďalšími veľkými problémami ich krajiny sú podľa Slovákov ekonomická situácia a rastúce ceny/inflácia. Za najväčší problém, ktorému čelia oni osobne, považujú Slováci rastúce ceny/infláciu. Tento problém dominuje ešte výraznejšie nad ostatnými problémami, ako nezamestnanosť medzi problémami ich krajiny. Druhým najväčším problémom slovenských občanov je finančná situácia domácnosti. Až za tým nasledujú zdravotné a sociálne zabezpečenie, ekonomická situácia v ich krajine a nezamestnanosť.

Väčšina slovenských občanov si myslí, že EÚ vytvára podmienky na tvorbu väčšieho počtu pracovných miest v Európe a tiež, že EÚ uľahčuje podnikanie v Európe. Ešte väčšia skupina občanov SR si však myslí, že EÚ vytvára príliš veľa byrokracie.

Tri štvrtiny respondentov na Slovensku nesúhlasili s výrokom „vďaka EÚ sú náklady na život v Európe nižšie“ a väčšina slovenských respondentov nesúhlasila s výrokom „vďaka EÚ je kvalita života v Európe vyššia“.

Väčšina slovenských občanov nie je spokojná ani s fungovaním demokracie vo vlastnej krajine ani s fungovaním demokracie v EÚ, má pocit, že ich hlas nemá váhu v EU, a že záujmy ich krajiny nie sú v EÚ brané do úvahy.

Súčasne väčšina Slovákov hľadí na budúcnosť Európskej únie optimisticky, aj keď od jesene 2010 počet tých, ktorí na budúcnosť EÚ hľadia optimisticky klesol. Väčšina občanov Slovenskej republiky vidí budúcnosť svojej krajiny v Európskej únii a tesná väčšina slovenských respondentov dokonca súhlasila s výrokom „EÚ by sa mala ďalej rozvíjať do federácie národných štátov“.